

Förslag

Ärende 4: Årsredovisning 2022 för Huddinge kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Årsredovisning 2022 för Huddinge kommun enligt bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2023 godkänns i enlighet med Vänsterpartiets ändringsyrkande på punkten 5.
2. Av 2022 års resultat avsätts 29,1 mnkr till kommunens resultatutjämningsreserv.
3. Över- och underskott i nämndernas driftbudget 2022 överförs enligt tabell 2 i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2023 och redovisas under eget kapital.
4. Överföringar av ej utnyttjad investeringsram för nämnderna år 2022 med motsvarande tillägg till investeringsbudgeten för 2023, godkänns enligt tabell i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2023.
5. Följande måluppfyllelser ändras:
 - För Grundskolenämnden ändras den samlade måluppfyllelsen för 2022 till *Delvis uppfyllt*.
 - För Socialnämnden ändras den samlade måluppfyllelsen för 2022 till *Delvis uppfyllt*.
 - För Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ändras den samlade måluppfyllelsen för 2022 till *Delvis uppfyllt*.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kultur- och fritidsnämndens hemställan om att avbryta projekteringen avseende flytten av Husets verksamhet till Fullersta Bio godkänns.

Upparbetade kostnader om totalt 2,6 mnkr finansieras av 2023 års reserverade medel för tillkommande lokaler.

Bakgrund

Verksamhetsberättelserna som är bilagda till ärendet är baserade på den borgerliga koalitionen budget. Vänsterpartiet lade vid budgetfullmäktige ett eget mål och budgetförslag och har en annan syn på hur Huddinge kommun bör skötas och därmed också hur måluppfyllelsen för många av målen och delmålen i årsredovisningen bör bedömas. Vi menar att vissa av måluppfyllelsebeskrivningarna inte motsvarar det förslag till delmål som finns i årsredovisningen. För att årsredovisningen ska vara ett rättvisande dokument för hur Huddinge kommun fungerar behöver därför vissa av måluppfyllelseerna ändras. Vänsterpartiet vill se en politik som tydligt bidrar till ett Huddinge som är jämlikt, jämställt och ekologiskt hållbart och ser fram emot kommande verksamhetsplaner som tar sikte mot det. Genom texterna nedan visar vi varför vi inte tycker att måluppfyllelseerna än uppnår den bedömning som framgår i tjänsteutlåtandet för årsredovisningen. För att komma åt de utmaningar som vi har och bli ännu bättre behöver vi jobba med de problem som vi har. Glädjekalkyler ger ofta motsatt effekt och döljer de saker som vi behöver jobba ännu hårdare med för att bli en kommun som är mer jämlik, jämställd och ekologiskt hållbar.

Vår bedömning är att vi inom nedanstående områden behöver göra mer för att kunna ge oss själva betyget *i hög rad uppfyllt*.

Grundskolenämnden

Verksamhetsberättelsen för grundskolenämnden visar på ett övergripande plan att Huddinges skolor har utvecklats positivt under 2022. Den optimistiska anda och ofta mycket entydiga beskrivning av positiv utveckling hos Huddinges skolor som präglar verksamhetsberättelsen delas däremot inte av Vänsterpartiet. Vi vet också att det görs mycket som är bra och att personalen ute i skolorna sliter dagligen för att hinna med. Det som från Vänsterpartiets perspektiv framstår som problematiskt är att den bristande likvärdigheten och den ökande segregationen mellan Huddinges skolor inte med några ord behandlas i berättelsen. Begreppen likvärdighet och segregation förekommer överhuvudtaget inte i texten.

I Huddinges skolor sjunker elevernas resultat på totalen. Orsaken till nedgången härleds i rapporten utan djupare analys till en effekt av pandemin då flera kommuner i närområdet uppvisar samma typ av nedgång i meritvärden. Det pekars på yttre faktorer som nämnden inte rår över. En troligare orsak till nedgången är ökande skillnader i likvärdighet och undervisningssituation mellan Huddinges skolor. Säkert har pandemin bidragit till att öka olikvärdigheten mellan skolorna men i andra rapporter med siffror nedbrutna på enhetsnivå framträder hur skillnaden mellan skolorna har tilltagit flera år i följd. Det är den ökande skillnaden och olikvärdigheten mellan skolorna som borde varit i fokus inte en marginell nedgång på totalen.

Verksamhetsberättelsen ska avspegla och rapportera utifrån den verksamhetsplan som nämnden tidigare har antagit. Struktur och fokus i berättelsen konstrueras utifrån nämndens mål och indikatorer. Grundskolenämndens mål har i sin tur skapats av överordnade mål antagna av kommunfullmäktige. En del av problemen med verksamhetsberättelsens brister hänger därför samman med den målstyrningen som är en integrerad del av det kommunpolitiska arbetssättet. Mål som kan uttryckas kvantitativt kommer alltid att fokusera på aggregerade mått inom respektive område. Därigenom framkommer ofta inte de egentliga förhållanden som i en verksamhetsberättelse vore värdefulla att skriva fram.

Vänsterpartiet vill se en verksamhetsplan som fokuserar på de verkliga utmaningarna för Huddinges skolor. Målen måste sättas i relation till de faktiska problem som präglar undervisningen och situationen för lärare och elever. Att motverka skolsegregationen och öka likvärdigheten bör finnas med som nämndmål.

Vidare vill vi understryka problemen med vinstdrivande skolor som driver på skolsegregationen genom att fokusera elevupptagning från huvudsakligen hem med akademisk bakgrund. De försvårar också för den enhetliga styrningen och för kontrollmekanismer, vilket exemplifieras i indikatorerna på sida 10 i grundskolenämndens verksamhetsberättelse där bristen på insyn hos de fristående aktörerna inte tillåter en utvärdering

av andelen elever som är nöjda med sin skola.

Socialnämnden

Huddinge har en Socialtjänst som ligger i framkant i sitt arbete inom flera olika verksamheter, vilket vi tycker är bra, men det finns också en del brister som framgår i kvalitetsberättelserna som måste tas på allvar. Det handlar om en ihållande underbemanning och svårighet att rekrytera erfarna socialsekreterare, svårigheter med att behålla nyutexaminerade socialsekreterare, samt en ökning av sjukskrivningar inom personalen bland annat på grund av arbetsrelaterad utmattning. Vi menar att det finns ett tydligt samband mellan personalförhållanden och kvaliteten i socialtjänstens arbete. För att öka rättssäkerheten och ge Huddinge kommuns invånare en pålitlig och högkvalitativ socialtjänst måste vi komma åt dessa problem. Arbetet med arbetsmiljön för de anställda måste bli ännu bättre.

Verksamhetsberättelsen för Socialnämnden visade också att antalet barn som varit jourhemplacerade under längre perioder hade ökat kraftigt under 2022. Den genomsnittliga placeringstiden var 5,6 månader under 2022, men även tidigare år låg genomsnittet högt. Vi vet också genom den senaste *rapporten av beslut som inte har verkställts inom tre månader* (kvartalet 2022) att det för närvarande är 14 barn som har väntat på tok för länge (längre än 3 månader) på att få en stabil placering i ett reguljärt familjehem efter beviljad insats. Fyra av dessa har väntat mer än ett år efter beviljad insats. I väntan är barnen istället jourhemsplacerade i ovisshet och till en hutlös kostnad. Anledningen uppges främst vara svårigheter med rekrytering av lämpliga familjehem.

Vänsterpartiet är mycket oroad över situationen kring familjehemsvården i Huddinge och vill påminna om att barn som är placerade i familjehem tillhör en särskilt utsatt grupp. En av samhällets allra mest utsatta grupper. Faktum är att forskning visar att barn och ungdomar som växer upp i familjehem, oavsett anledning, även under goda och stabila förhållanden löper en betydande risk att drabbas av fysisk och psykisk ohälsa, arbetslöshet, bristande försörjningsförmåga, hemlöshet och/eller hamna i kontakt med straffrättsystemet som vuxna. Det är därför viktigt att stödja dessa barn och ungdomar med adekvata resurser och insatser för att

förbättra deras livschanser på lång sikt. Vi menar att det ansvaret ligger på Socialnämnden genom delegation till förvaltningen.

Sammanfattningsvis kan vi av Socialnämndens rapport utläsa att placeringar i Huddinge kommuns regi redan i startskedet av barnens familjehemsplaceringar skapar dåliga förutsättningar för stabilitet, kontinuitet och närhet till sitt familjehem. Detta till en mycket hög ekonomisk kostnad. Det rör sig om barn som kanske till och med mer än andra barn är i behov av ett tryggt hem där de kan rota sig och få omsorg och kärlek. Det är en ohållbar situation. Vänsterpartiet ser att det är av yttersta vikt att tillsätta resurser och prioritera kommunens familjehemsverksamhet samt stärka förutsättningarna för rekrytering och drift av familjehem i egen regi.

Vård- och omsorgsnämnden

Verksamhetsberättelsen för 2022 är den sista som bygger på det tidigare borgerliga styrets budget och verksamhetsplan. Det går att ut tydligt att utläsa konsekvenserna av lång tid av nyliberal och kaosprivatiseringspolitik. Budget i balans för Vård- och Omsorgsnämnden och framförallt äldreomsorgen har varit en stor svårighet ända sedan införandet av nytt ersättningssystem inom hemtjänsten. Det som i folkmun kallas minutjakten. Införandet av Lagen om Valfrihetssystem (LOV) inom särskilda boenden (SäBo) har skapat en oförutsägbarhet med behovet av SäBo platser. Vänsterpartiet varnade för detta vid införandet av LOV inom SäBo och vi ser nu svart på vitt att vi hade rätt. LOV är inte en valfrihetslag för individen utan en lag för etableringsrätt för företag att inom välfärden tjäna pengar våra gemensamma skattemedel.

Vi ser det som positivt att sjuktalen fortsätter att minska. Men tänker delvis att postpandemi verkligheten kommer att visa på en högre korttidssjukfrånvaro och minskad sjuknärvaro inom nämndens verksamhetsområden. Tyvärr kommer karensdagen slå hårt mot våra medarbetare ekonomiskt i och med detta. Vi har fortfarande stora utmaningar med arbetsrelaterad utmattning och delaktighet.

Vänsterpartiet instämmer med att våra skattemedel ej används effektivt. Främst utifrån det faktum att nämndens verksamheter fortsätter att blöda till privata utförare och genom privatiseringen ej klarar av att ha goda planeringsförutsättningar eller möjlighet att på ett överskådligt sätt se var skattepengarna tar vägen och ifall de går till verksamheterna.

I grunden hade verksamheterna och nämnden sett annorlunda med Vänsterpartiets budget. Där verksamheterna får resurserna som krävs och nämnden och förvaltningen får säkra varaktiga ökning i resurser med förutsägbarhet som i grunden leder till bättre kvalitet och bättre välfärd för våra invånare.

Kommunstyrelsen

Vänsterpartiet instämmer med bedömningen att den samlade måluppfyllelsen för kommunstyrelsen är delvis uppfylld. De två stora faktorer som förklarar det relativt dåliga betyget är för det första målet om Huddinge kommun som attraktiv arbetsgivare, där kommunstyrelsen i sitt arbetsgivaransvar brustit i att motverka de höga sjuktalen, som dessutom ökar. Den höga sjukfrånvaron gäller huvudsakligen kvinnodominerade branscher, vilket visar på behovet av ett aktivt jämställdhetsarbete. Av den anledningen vill vi framhålla vikten av att Vänsterpartiets reform i överenskommelse med Mittenstyret om att utreda och åtgärda den höga sjukfrånvaron i kvinnodominerade branscher implementeras skyndsamt.

För det andra är den låga byggtakten oroande. Målet om 1 300 bostäder är ambitiöst och nödvändigt för att uppnå målen om 18 500 bostäder fram till 2035, vilket man åtagit sig att göra som del av Spårväg syd. Om man har som mål att Huddinge ska vara en kommun där människor trivs och växer är det inte försvarbart att bostadsbristen försvårar för invånarna att flytta runt, flytta in, separera eller för ungdomar att flytta ut.

Trångboddheten i Huddinge är även långt högre än jämförelsekommunerna, vilken forskning visar har direkta utfall på bland annat kriminalitet och psykisk ohälsa. Det understryker även att man bygger i blandade storlekar, till överkomliga hyror. Byggtakten var låg

redan innan konjunkturnedgången, vilket gör det särskilt oroande nu när vi ser skenande byggpriser och ett i princip totalt stopp av byggandet.

Vänsterpartiet ställer sig även kritiskt till att indikatorn *bostadsrätter och äganderätter i Vårby, Flemingsberg och Västra Skogås* används som ett mått på social hållbarhet. Problemet i dessa områden är inte bristen på bostadsrätter, vilket i värsta fall har undanträngande effekter. Problemet är snarare decennier av politisk negligering och social eftersatthet, pådrivet av ogenomtänkta utförsäljningar av Huddinges allmännyttan till riskkapitalbolag med kortsiktiga vinstmotiv. Segregation går åt både hållen, och vi ser hellre att man prioriterar hyresrätter med överkomlig hyra i ägande- och bostadsrättstata områden, kombinerat med en upprustning av kommunens miljonprogramsområden.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

För gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden är det inte motiverat att ge bedömningen hög måluppfyllelse. Eleverna som går ut med fullständiga betyg på gymnasieprogrammen är alarmerande lågt, bara 6 av 10 elever. På Sågbäcksgymnasiet går inte ens hälften av eleverna ut med examen. Vi vet att gymnasieexamen är den enskilt viktigaste faktorn för att komma i arbete. Utfallet av dessa dystra resultat riskerar bli hög belastning på socialtjänsten och ökad risk för kriminalitet, för att inte nämna det mänskliga lidande som arbetslöshet innebär. Därför är det inte rimligt att ge gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden hög måluppfyllelse.

Vidare är det problematiskt att kommunen har en enda vuxenutbildning i egen regi; måleriutbildningen. Samtliga andra verksamheter har privata utförare. Det är märkligt att prata om valfrihet när medborgarna inte har möjligheten att välja ett kommunala alternativ - det gäller framför allt SFI-utbildningen som är en relativt stor verksamhet och där resultaten är alltför låga.

Nujin Alacabek

Robert Forsman